



การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา*

BUDDHADHAMMA APPLICATION FOR INCREASE EFFICIENCY
IN THE ADMINISTRATION ON THE CHACHOENSAO PROVINCIAL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

พระปราโมทย์ พุทธธมโม (แซ่ลี), สมาน งามสนิท, พิเชฐ ทังโต

Phra Pramot Buddhadhammo (Saelee), Sman Ngamsnit, Pichet Thangto

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: pramot00009@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารงาน 2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงาน และ 3. นำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ทำการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 คน ใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.913 และสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูปหรือคน หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์ผลการวิจัยนำมาสนทนากลุ่มเฉพาะเพื่อยืนยันผลการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.56) เรียงลำดับตาม คือ คุณภาพของงาน ค่าใช้จ่าย เวลา และปริมาณงาน ตามลำดับ 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงาน พบว่า 1. การบริหารจัดการ ประกอบด้วย การปรับปรุงแก้ไข การปฏิบัติตามแผน การวางแผน ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 2. หลักอภิปาท 4 ประกอบด้วย วิริยะ ความเพียร ฉันทะ ความพอใจ วิมังสา ความไตร่ตรอง ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ได้มีการประยุกต์หลักอภิปาท 4 และการบริหารจัดการมาเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านคุณภาพของงาน โดยการเน้นคุณภาพที่ถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา และสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้รับบริการ 2. ด้านปริมาณงาน โดยการวางแผนบริหารเวลาเพื่อให้ได้ปริมาณงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ 3. ด้านเวลา โดยการดำเนินการได้ตรงตามเวลา ตามแผนอย่างเป็นระบบ และ 4. ด้านค่าใช้จ่าย โดยการใช้จ่ายที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและประหยัด เกิดความคุ้มค่าแก่ประชาชน

คำสำคัญ: การประยุกต์; หลักพุทธธรรม; ประสิทธิภาพการบริหารงาน; องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา





Abstract

Objectives of this research article were: 1. To study the efficiency of administration, 2. To study the factors affecting the efficiency of administration, and 3. To present the application of Buddhist principles to increase the efficiency of administration of Chachoengsao Provincial Administrative Organization, conducted in both quantitative and qualitative methods, collecting data from a sample of 399 people, using a questionnaire with a reliability of 0.913 for the whole questionnaire, and conducting in-depth interviews with 18 key informants. The data obtained from the research results were then used for focus group discussions to confirm the results of the study.

Research findings were found that: 1. The overall efficiency of administration was at a high level ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.56), ranked by quality of work, cost, time, and quantity of work, respectively. 2. Factors affecting the efficiency of administration were found that: 1. Administration, consisting of improvement, compliance with plans, and planning, had a statistically significant effect on the efficiency of administration of Chachoengsao Provincial Administrative Organization at a level of 0.01. 2. The four principles of Iddhipada, consisting of Viriya, diligence, perseverance, Chanda, desire, satisfaction, Vimamsa, investigation, and contemplation, had an effect on the efficiency of administration of Chachoengsao Provincial Administrative Organization. Statistically significant at the 0.01 level, and 3. Application of Buddhist principles to increase efficiency in the administration of Chachoengsao Provincial Administrative Organization was found that the four principles Iddhipada and management were applied as a basis for promoting efficiency in administration in all four areas, consisting of: 1. Quality of work by emphasizing correct, complete, timely quality and creating satisfaction for service recipients. 2. Quantity of work by planning time management to achieve the target amount of work. 3. Time by implementing work on time and systematically according to plan, and 4. Costs by spending that created maximum benefit and savings, creating value for the people.

Keywords: Application; Buddhadhamma; Efficiency in the Administration; Chachoengsao Provincial Administrative Organization

บทนำ

องค์การบริหารงานส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นสถานที่ในการปฏิบัติราชการของบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการบริหารงานราชการ ซึ่งประกอบไปด้วยหลายฝ่ายที่ปฏิบัติงาน ในส่วนของการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารงานส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ยังมีปัญหาอยู่บ้างในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะบุคลากรบางท่านไม่ได้รักงาน ไม่พอใจกับงานที่ทำอยู่ผู้ปฏิบัติงาน ขาดความขยันหมั่นเพียรอยู่บ้างและยังไม่เอาใจใส่ที่รับผิดชอบและการดูแลประชาชนที่มาติดต่องาน ที่สำคัญไปกว่านั้นบุคลากรบางคนยังใช้เหตุผลพินิจพิเคราะห์ค่อนข้างน้อย

ข้อมูลจากแผนพัฒนาจังหวัดฉะเชิงเทรา (พ.ศ.2566-2570) พบปัญหาและอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา แยกเป็นแต่ละด้าน ดังนี้ 1. ด้านสังคม พบว่า มีปัญหา





การว่างงานเกิดจากภาวะเศรษฐกิจเกิดการชะลอตัว ประชาชนต้องการหารายได้เสริมและเกษตรกรมีช่วงเวลาว่างหลังจากทำการเกษตร ประชาชนมีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อการยังชีพ ขาดแคลนที่ดินในการทำเกษตรกรรม ปัญหาการตั้งครุภัณฑ์ไม่พร้อม เกิดจากมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศสัมพันธ์ เด็กถูกทอดทิ้งและเกิดครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวจำนวนมาก ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ปัญหายาเสพติด ปัญหาแรงงานข้ามชาติ ปัญหาอาชญากรรม 2. ด้านเศรษฐกิจ พบว่า มีปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ขาดองค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเกษตร ขาดการร่วมมือในการแก้ไขปัญหาทั้งภาครัฐ เอกชน และเกษตรกร ปัญหาช้างป่าบุกรุกที่เกษตรกร และ 3. ด้านการท่องเที่ยวพบว่า แหล่งโบราณสถานในจังหวัดฉะเชิงเทราหลายแห่งทรุดโทรมไม่ได้รับการบูรณะให้อยู่ในสภาพที่จะส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญของจังหวัดฉะเชิงเทรา เริ่มจะสูญหาย เช่น วัฒนธรรมไทย-พวน อำเภอพนมสารคาม ขาดแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ขาดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมให้มีการบริหารจัดการได้มาตรฐาน และสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึงและเกิดประโยชน์ ขาดการพัฒนาองค์ความรู้เครือข่ายทางวัฒนธรรมให้มีความเข้มแข็ง (องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา, 2566)

การสร้างค่านิยมในการปฏิบัติงานที่ยึดกับสังคม คือ การปฏิบัติงานเร็วและได้งานดี บุคลากรมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถมีความสุขและความพอใจในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งจะเพิ่มพูนคุณภาพและปริมาณของผลงาน รู้จักคิดค้น/ดัดแปลงแก้ไข วิธีการปฏิบัติงานให้ได้ผลดีขึ้นอยู่เสมอ ค้นคว้าหากวิธีหรือเทคนิคในการสร้างคุณภาพงานให้ได้มากที่สุด มีระบบการบริหารจัดการตนเองที่เอื้อต่อการผลิตและการบริการได้ตามเป้าหมาย และสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายด้านพลังงานและระยเวลาน้อยที่สำคัญคือ บุคลากรมีส่วนช่วยกันแก้ไขปัญหาและอุปสรรค โดยไม่ใช้ความรุนแรง หรือเกิดข้อขัดแย้งน้อยที่สุด ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้หนึ่งที่ใช้บริการที่องค์การบริหารงานส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา จึงตระหนักถึงความสำเร็จ ของการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารงานจังหวัดฉะเชิงเทรา ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเป็นข้อเด่นและข้อด้อย และระดับการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารงานส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา อันจะสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของบุคลากรองค์การบริหารงานส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา และสามารถนำผลที่พบไปใช้ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารงานส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้จะเป็นการศึกษาการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อจะได้แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับวงจรการบริหารงาน คือ การวางแผน (Plan) ซึ่งเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและวิธีการที่จะนำมาปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย การปฏิบัติงาน (Do) เป็นการลงมือปฏิบัติและรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ การตรวจสอบ (Check) เป็นการตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์ของการปฏิบัติตามแผน และการปรับปรุงแก้ไข (Act) เป็นการทบทวนแผนงานเพื่อปรับปรุงระบบและวิธีการดำเนินการให้เหมาะสม ซึ่งส่งผลให้การบริหารงานมีการจัดระบบการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังนำหลักธรรมของความสำเร็จในการทำงานอย่างมีความสุข ทำให้บุคคลและองค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ หากมีการนำหลักพุทธธรรมไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งหลักพุทธธรรมที่สอดคล้องกับการนำมาปรับใช้ในการทำงานอย่างเหมาะสมมากที่สุด คือ หลักอิทธิบาท 4 (ที่.ปา. 11/231/233) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) ได้แก่ ฉันทะ คือ มีใจรักในงานที่ทำหรือการมีความสุขกับงานที่ทำ วิริยะ คือ มุ่งมั่นทุ่มเทกับงานที่ได้รับมอบหมาย มีความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน จิตตะ คือ มีสมาธิและจดจ่อกับงานที่ทำอยู่ มีความรอบคอบและความใส่ใจ





ในตัวงาน และวิมังสา คือ ทบทวนในงานที่ทำและพัฒนาต่อยอดเรียนรู้จากข้อผิดพลาดและปรับปรุงการทำงานครั้งต่อไปให้ดีขึ้นกว่าเดิมด้วย ซึ่งผลจากการวิจัยจะได้ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และจะได้ใช้ประโยชน์จากการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและประเทศชาติต่อไป

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการศึกษาครั้งนี้ได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ หลักอริยบท 4 เข้ามาเป็นตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยด้วยเพื่อให้เห็นถึงแนวทางการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยอาศัยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นข้อวัตรปฏิบัติขัดเกลาจิตใจ สามารถนำมาประพฤติปฏิบัติได้ตลอดเวลา นอกจากนั้น ยังศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการภายในองค์กรด้วยว่า ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทราหรือไม่อย่างไร ผลจากการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา และจะช่วยให้ นักวิจัย นักวิชาการ สามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ อันเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาวิจัยเชิงลึก และการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามโมเดลที่นำเสนอต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยโดยใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี มีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 124,575 คน (จังหวัดฉะเชิงเทรา, 2567)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คำนวณตามสูตรของ Yamane (1973) ได้ขนาดตัวอย่าง เท่ากับ 399 คน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูปหรือคน ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 5 คน กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 5 คน กลุ่มตัวแทนประชาชน จำนวน 4 คน กลุ่มนักวิชาการ หรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 2 คน กลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 1. ปัจจัยส่วนบุคคล 2. การบริหารจัดการ 3. หลักอริยบท 4 และ 4. ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.913





3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 399 ตัวอย่าง สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยจัดตามพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่ายตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละพื้นที่ ได้ข้อมูลกลับมาครบ 100% เต็ม

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูปหรือคน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Multiple Regression Analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาเพื่อยืนยันผลการศึกษาเชิงปริมาณจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญอีกครั้งหนึ่ง

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ในภาพรวม

ข้อ	ประสิทธิภาพในการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา	ระดับการปฏิบัติ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ด้านคุณภาพของงาน (Quality)	4.01	0.59	มาก
2	ด้านปริมาณงาน (Quantity)	3.81	0.59	มาก
3	ด้านเวลา (Time)	3.90	0.67	มาก
4	ด้านค่าใช้จ่าย (Costs)	4.01	0.64	มาก
ภาพรวม		3.93	0.56	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านคุณภาพของงาน (Quality) ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.59) รองลงมาคือ ด้านค่าใช้จ่าย (Costs) ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.64) ด้านเวลา (Time) ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.67) และด้านปริมาณงาน (Quantity) ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.59) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา พบผลการศึกษา ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การบริหารจัดการ ประกอบด้วย ด้านการวางแผน (Plan) ด้านการปฏิบัติตามแผน (Do) ด้านการตรวจสอบ (Check) และด้านการปรับปรุงแก้ไข (Act) อย่างน้อย 1 ด้านส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ดังตารางที่ 2





ตารางที่ 2 การบริหารจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ฉะเชิงเทรา

ตัวแปรการจัดการจัดการ	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	1.250	.152		8.226**	.000
การปรับปรุงแก้ไข (Act)	.482	.045	.520	10.756**	.000
การปฏิบัติตามแผน (Do)	.199	.045	.212	4.386**	.000
การวางแผน (Plan)	.109	.040	.159	3.752**	.000

Multiple R=.675^b, R²=.456, Adjusted R²=.453, Std. Error=.416, F=299.256, Sig=.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารจัดการส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับตามสมการ ดังนี้ การปรับปรุงแก้ไข (Act) การปฏิบัติตามแผน (Do) การวางแผน (Plan) มีเพียง การตรวจสอบ (Check) เท่านั้นที่ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิเคราะห์มีสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R²) เท่ากับ .453 แสดงว่า การบริหารจัดการสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้ร้อยละ 45.3 ซึ่งสามารถเขียนในรูปของสมการ ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.250 + .482Act + .199Do + .109Plan$$

$$Z_Y = .520Z_{Act} + .212Z_{Do} + .159Z_{Plan}$$

สมมติฐานที่ 2 หลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย ด้านฉันทะ ความพอใจ ด้านวิริยะ ความเพียร ด้านจิตตะ ความคิดมุ่งไป และด้านวิมังสา ความไตร่ตรอง อย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา

ตัวแปรหลักอิทธิบาท 4	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	.933	.130		7.154**	.000
วิริยะ ความเพียร (Iddhi ₂)	.354	.046	.372	7.739**	.000
ฉันทะ ความพอใจ (Iddhi ₁)	.240	.037	.288	6.454**	.000
วิมังสา ความไตร่ตรอง (Iddhi ₄)	.199	.044	.212	4.545**	.000

Multiple R=.766^c, R²=.587, Adjusted R²=.584, Std. Error=.363, F=258.031, Sig=.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า หลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับตามสมการ ดังนี้ วิริยะ ความเพียร (Iddhi₂) ฉันทะ ความพอใจ (Iddhi₁) วิมังสา ความไตร่ตรอง (Iddhi₄) มีเพียงจิตตะ ความคิดมุ่งไป (Iddhi₃) เท่านั้นที่ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิเคราะห์มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R²) เท่ากับ .584 แสดงว่า หลักอิทธิบาท 4





สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้ร้อยละ 58.4 ซึ่งสามารถเขียนในรูปของสมการ ดังนี้

$$\hat{Y} = .933 + .354I_{ddhi2} + .240I_{ddhi1} + .199I_{ddhi4}$$

$$Z_Y = .372Z_{ddhi2} + .288Z_{ddhi1} + .212Z_{ddhi4}$$

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ดังนี้ การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาได้แก่ หลักอิทธิบาท 4 เข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ประกอบด้วย 1. ด้านฉันทะ (ความพอใจ) โดยการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และรักในงานอย่างสม่ำเสมอ 2. ด้านวิริยะ (ความเพียร) โดยพัฒนาตนเองโดยการฝึกฝนทักษะพัฒนาความรู้ และทำงานให้เสร็จสมบูรณ์ตามเวลา 3. ด้านจิตตะ (ความคิดมุ่งไป) โดยร่วมกันรับผิดชอบคุณภาพการบริหารและการบริการ และ 4. ด้านวิมังสา (ความไตร่ตรอง) โดยการใช้ปัญญาและการวิเคราะห์อย่างรอบคอบเพื่อหลีกเลี่ยงความผิดพลาด และนำการบริหารจัดการมาเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารงาน ประกอบด้วย 1. ด้านวางแผน (Plan) โดยการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและมีเป้าหมายอย่างชัดเจน 2. ด้านปฏิบัติตามแผน (Do) โดยการปฏิบัติตามแผนอย่างทั่วถึงและทั่วทั้งองค์กร 3. ด้านตรวจสอบ (Check) โดยการเก็บข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน และ 4. ด้านปรับปรุงแก้ไข (Act) โดยการปรับปรุงงานที่ได้รับการตรวจสอบแล้วให้ดีขึ้นกว่าเดิม

จากการประยุกต์หลักอิทธิบาท 4 และการบริหารจัดการทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านคุณภาพของงาน (Quality) โดยการเน้นคุณภาพที่ถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา และสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้รับบริการ 2. ด้านปริมาณงาน (Quantity) โดยการวางแผนบริหารเวลาเพื่อให้ได้ปริมาณงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ 3. ด้านเวลา (Time) โดยการดำเนินการได้ตรงตามเวลา ตามแผนอย่างเป็นระบบ และ 4. ด้านค่าใช้จ่าย (Costs) โดยการใช้จ่ายที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและประหยัด เกิดความคุ้มค่าแก่ประชาชน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.56) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านคุณภาพของงาน (Quality) รองลงมาคือ ด้านค่าใช้จ่าย (Costs) ด้านเวลา (Time) และด้านปริมาณงาน (Quantity) ตามลำดับ สอดคล้องกับการศึกษาของอุบลกาญจน์ อมรสิน และคณะ (2567) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการงบประมาณที่มีประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย คุณภาพของงาน (Quality) ปริมาณงาน (Quantity) เวลา (Time) และค่าใช้จ่าย (Costs) โดยนำหลักอิทธิบาท 4 มาปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีด้วย

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา พบผลการศึกษา ดังนี้ 1. ด้านการบริหารจัดการส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา 3 ด้าน พบว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับตามสมการ ดังนี้





การปรับปรุงแก้ไข (Act) การปฏิบัติตามแผน (Do) การวางแผน (Plan) มีเพียง การตรวจสอบ (Check) เท่านั้นที่ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิเคราะห์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ .453 แสดงว่า การบริหารจัดการสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้ร้อยละ 45.3 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพระครูนนทกิจโกศล สิริขโย และคณะ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการความรู้ของสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดนนทบุรี พบว่า สภาพทั่วไปของการจัดการความรู้ของสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดนนทบุรี ด้านการวางแผน มีการวางแผนดำเนินการ วางแผนบุคลากร วางแผนด้านงบประมาณ วางแผนสร้างเครือข่าย และวางแผนด้านวัสดุ ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น และตรวจสอบความโปร่งใสด้านการปรับปรุงแก้ไข มีการปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่อง ปรับปรุงพัฒนา ปรับปรุงประสิทธิภาพ และปรับปรุงมาตรฐาน 2. ด้านหลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับตามสมการ ดังนี้ วิริยะ ความเพียร ($Iddhi_2$) ฉันทะ ความพอใจ ($Iddhi_1$) วิมังสา ความไตร่ตรอง ($Iddhi_4$) มีเพียงจิตตะ ความคิดมุ่งไป ($Iddhi_3$) เท่านั้น ที่ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิเคราะห์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ .584 แสดงว่า หลักอิทธิบาท 4 สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้ร้อยละ 58.4 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสมชัย นันทาภิรัตน์ และคณะ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม พบว่า 1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม ได้แก่ หลักอิทธิบาท 4 สามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม ได้ร้อยละ 69.0 (Adjust $R^2 = 0.690$) เรียงตามลำดับ ได้แก่ วิมังสา ทำงานด้วยปัญญา วิริยะ สู้งาน และจิตตะ ใส่ใจงาน ตามลำดับ และ 2. รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม คือ การบูรณาการหลักพุทธธรรมอิทธิบาท 4 เพื่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม ให้สำเร็จลุล่วง ได้แก่ 1. ฉันทะ รักงาน 2. วิริยะ สู้งาน 3. จิตตะ ใส่ใจงาน และ 4. วิมังสา ทำงานด้วยปัญญา และยังมีปัจจัยอีก 2 ปัจจัยที่ส่งให้การบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรมสำเร็จลุล่วงได้ ประกอบด้วย 1. ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร 4 ด้าน ประกอบด้วย ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ระบบบริหารทางไกล ระบบบริหารงานทั่วไป ระบบเครือข่ายอุตสาหกรรม และ 2. ปัจจัยภายในองค์กร 7 ด้าน ประกอบด้วย โครงสร้างองค์กร กลยุทธ์ การจัดบุคคลเข้าทำงาน รูปแบบ ระบบ ค่านิยมร่วม และทักษะ

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทราได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ หลักอิทธิบาท 4 เข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ประกอบด้วย ด้านฉันทะ (ความพอใจ) ด้านวิริยะ (ความเพียร) ด้านจิตตะ (ความคิดมุ่งไป) และด้านวิมังสา (ความไตร่ตรอง) พบว่า นอกจากนั้นยังนำการบริหารจัดการมาเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า เรื่องของการวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) และนำไปสู่การเกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านคุณภาพของงาน (Quality) โดยมีการบริหารจัดการงานอย่างเป็นระบบ เน้นคุณภาพที่ถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา และสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้รับบริการ 2. ด้านปริมาณงาน (Quantity) โดยมีการบริหารเวลาเพื่อให้ได้ปริมาณงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และมีการจัดสรรงบประมาณ บุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ 3. ด้านเวลา (Time) โดยมีการดำเนินการได้ตรงตามเวลา ตามแผนอย่างเป็นระบบ จัดสรรเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ และ 4. ด้านค่าใช้จ่าย (Costs) โดยมีการใช้จ่ายที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีความสูญเสียน้อยที่สุด ประหยัด ให้เกิดความคุ้มค่าแก่ประชาชนมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของมนตรี บุญจรัส (2567) ได้ศึกษาเรื่อง การบูรณาการ





หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง พบว่าการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง โดยมีกระบวนการบริหารบูรณาการเข้ากับหลักอริยบท 4 คือ 1. ฉันทะ รักงาน เจ้าหน้าที่มีความสุขและจริงจังกับงานที่ปฏิบัติ สมัยครใจและมุ่งมั่นหวังในผลสำเร็จของงาน ทำงานอย่างสุดความสามารถและมีความสามัคคี 2. วิริยะ สู้งาน โดยขยัน อดทน และตั้งใจฝึกฝนเพื่อพัฒนาทักษะฝีมือให้เกิดความชำนาญ 3. จิตตะ ใส่ใจงาน เอาใจใส่เพื่อนร่วมงาน ปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และ 4. วิมังสา ทำงานด้วยปัญญา โดยมีสติตลอดเวลา คิดค้นแนวทางการปรับปรุงงาน และแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผลโดยใช้กระบวนการบริหาร ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทองทั้งเรื่องของการวางแผนที่ดี มีการจัดองค์การที่เหมาะสม การนำอย่างมีวิสัยทัศน์และการควบคุมอย่างเป็นระบบมีความยุติธรรม

สรุปผลการวิจัยและองค์ความรู้ใหม่



ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพดังกล่าวสามารถอธิบายองค์ความรู้จากการวิจัย ดังนี้ การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาได้แก่ หลักอริยบท 4 เข้ามาประยุกต์





ให้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ประกอบด้วย

1. ด้านฉันทะ (ความพอใจ) โดยการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และรักในงานอย่างสม่ำเสมอ
2. ด้านวิริยะ (ความเพียร) โดยพัฒนาตนเองโดยการฝึกฝนทักษะ พัฒนาความรู้ และทำงานให้เสร็จสมบูรณ์ตามเวลา
3. ด้านจิตตะ (ความคิดมุ่งไป) โดยร่วมกันรับผิดชอบคุณภาพการบริหารและการบริการ และ
4. ด้านวิมังสา (ความไตร่ตรอง) โดยการใช้ปัญญาและการวิเคราะห์อย่างรอบคอบเพื่อหลีกเลี่ยงความผิดพลาด และนำการบริหารจัดการมาเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารงาน ประกอบด้วย

1. ด้านวางแผน (Plan) โดยการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและมีเป้าหมายอย่างชัดเจน
2. ด้านปฏิบัติตามแผน (Do) โดย การปฏิบัติตามแผนอย่างทั่วถึงและทั่วทั้งองค์กร
3. ด้านตรวจสอบ (Check) โดยการเก็บข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน และ
4. ด้านปรับปรุงแก้ไข (Act) โดยการปรับปรุงงานที่ได้รับการตรวจสอบแล้วให้ดีขึ้นกว่าเดิม

จากการประยุกต์หลักอิทธิบาท 4 และการบริหารจัดการทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านคุณภาพของงาน (Quality) โดยการเน้นคุณภาพที่ถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา และสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้รับบริการ
2. ด้านปริมาณงาน (Quantity) โดยการวางแผนบริหารเวลาเพื่อให้ได้ปริมาณงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
3. ด้านเวลา (Time) โดยการดำเนินการได้ตรงตามเวลา ตามแผนอย่างเป็นระบบ และ
4. ด้านค่าใช้จ่าย (Costs) โดยการใช้จ่ายที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและประหยัด เกิดความคุ้มค่าแก่ประชาชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ควรที่จะต้องกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลและการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มความสามารถและความรู้ของบุคลากรในการดำเนินงาน รวมทั้งเสริมสร้างทักษะด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้การบริการประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันสมัย

2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ควรที่จะต้องกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการ เช่น การพัฒนาระบบข้อมูลกลาง (Data Center) การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการให้บริการ และการสร้างแอปพลิเคชันสำหรับการสื่อสารและรับข้อเสนอแนะจากประชาชน เพื่อเพิ่มความสะดวกและความโปร่งใสในการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ควรที่จะต้องมีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นเสริมสร้างความรู้ความสามารถ รวมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรรักในงานและภารกิจขององค์กร เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มศักยภาพและสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้น

2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ควรที่จะต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและรูปแบบการบริหารงาน รวมทั้งสนับสนุนให้มีการเสนอความคิดเห็นและแนวทางปรับปรุงเพื่อเสริมสร้างความเป็นเจ้าของและความรับผิดชอบต่อภารกิจขององค์กร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรที่จะต้องมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐกับองค์กรภาคเอกชน เพื่อให้เห็นแนวทางการปรับเปลี่ยนปัจจัยการบริหารจัดการให้มีความทันสมัยและเหมาะสมกับการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันและอนาคต





2. ควรที่จะต้องมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับหลักธรรมที่สามารถนำไปปรับใช้ในบริบทของสังคมและชีวิตประจำวันในปัจจุบันอย่างไร เช่น การสร้างสมดุลในชีวิต การส่งเสริมสุขภาพจิตใจ การพัฒนาความเข้าใจและความอดทนในสังคม เพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงและเป็นประโยชน์

เอกสารอ้างอิง

จังหวัดฉะเชิงเทรา. (2567). อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา. สืบค้น 5 ตุลาคม 2567, จาก <https://shorturl.asia/wNJ2l>
พระครูนนทกิจโกศล สิริชโย และคณะ. (2563). รูปแบบการจัดการความรู้ของสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดนนทบุรี. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 8(4), 1429-1438.

มนตรี บุญจรัส. (2567). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง. วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์, 7(2), 207-219.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สมชัย นันทาภิรัตน์ และคณะ. (2565). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม. วารสารพุทธนวัตกรรมการจัดการ, 5(2), 21-35.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา. (2566). ปัญหาและอุปสรรค : รายงานผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566-2570) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. จังหวัดฉะเชิงเทรา: องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา.

อุบลกาญจน์ อมรสิน และคณะ. (2567). รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการงบประมาณที่มีประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี. วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์, 7(1), 27-40.

Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.

